

Hervormde Gem.
Asperen

KERKENRAAD

Protestantse
Kerk

Een veilige gemeente

Van	Vertrouwenspersonen
aan	Kerkenraad Hervormde Gemeente van Asperen
t.a.v.	
betreft	Regeling van plaats, functie en werkwijze van vertrouwenspersonen in de gemeente
status	Vastgesteld in de kerkenraadsvergadering van 17 november 2022.
datum	19 november 2022

Aanleiding

De afgelopen jaren zijn er in diverse organisaties, instellingen en bedrijven gebeurtenissen aan het licht gekomen op het gebied van met name seksueel grensoverschrijdend gedrag. Naar aanleiding daarvan heeft de kerkenraad eerder al besloten om in de gemeente twee vertrouwenspersonen aan te stellen waarbij gemeenteleden zich kunnen melden met (vermoedens van) grensoverschrijdend gedrag. De aangestelde vertrouwenspersonen hebben bij hun aanstelling een brief gekregen met daarin een omschrijving van hun functie. Verder wordt ook in de (maandelijks uitgegeven) kerkbode gemeld dat er vertrouwenspersonen binnen de kerk zijn, maar waar zij wel (en niet) voor zijn is niet voor iedereen duidelijk.

De kerkenraad vindt het noodzaak om tot een betere en beter (naar de gemeente toe) kenbare vastlegging van de taken en verantwoordelijkheden van de vertrouwenspersonen te komen. Zo is het voor de gemeente duidelijk dat we als plaatselijke kerk vertrouwenspersonen hebben en wat hun taken zijn.

Daarnaast is van belang dat een recente reeks van situaties van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag een maatschappelijke discussie op gang heeft gebracht over sociale veiligheid. Die discussie wordt breder getrokken dan seksueel grensoverschrijdend gedrag en heeft ook betrekking op het voorkomen en tegengaan van ander grensoverschrijdend gedrag dat met name binnen gezagsverhoudingen of afhankelijkheidsrelaties op de loer kan liggen. De kerkenraad wil ook dat de Hervormde gemeente van Asperen een sociaal veilige kerk is. Daar hoort ook bij dat als we als kerk toch tekortschieten in het bieden van die veiligheid, dat gemeenteleden dat vervolgens veilig kunnen melden en bespreken. Daarin is ook een taak voor de vertrouwenspersoon weggelegd.

Het protocol

Drie kerkelijke meldpunten hebben het initiatief genomen om het "stappenplan Een Veilige kerk" op te stellen. (Een van die drie meldpunten is het Meldpunt Seksueel Misbruik in Pastorale Relaties (SMPR) waarbij de Protestantse Kerk Nederland is aangesloten.) In dat stappenplan wordt geadviseerd om vertrouwenspersonen binnen de kerk aan te stellen. Het stappenplan geeft ook aan welke taken een vertrouwenspersoon wel (en ook welke niet) bij een vertrouwenspersoon moeten worden neergelegd. Dit stappenplan Een Veilige kerk heeft als een belangrijke blauwdruk voor dit protocol gediend. Daarbij heeft de kerkenraad wel bepaalde (en soms andere) keuzes gemaakt om zo tot een protocol te komen dat ook goed past bij onze gemeente en onze lokale situatie.

De vertrouwenspersoon

Als in de kerk iemand behoefte heeft aan een vertrouwelijk gesprek rondom (seksueel) grensoverschrijdend gedrag of sociale onveiligheid, dan kan een vertrouwenspersoon een belangrijke rol vervullen. Zij of hij kan ook het melden van (vermoedens van) misbruik laagdrempelig maken.

In deze gevallen kan uiteraard met de predikant of de (wijk)ouderling worden gesproken, maar iemand kan het ook prettiger vinden juist (eerst) met de vertrouwenspersoon te spreken. Wat dit betreft geldt: het gemeentelid bepaalt.

Kerkenraadsleden kunnen naar de vertrouwenspersoon verwijzen; zij kunnen zichzelf ook wenden tot de vertrouwenspersonen om anoniem te overleggen over de kwestie die hem in vertrouwen kenbaar is gemaakt. Het betreffende kerkenraadslid onderneemt na dit overleg geen vervolgstappen in die kwestie als wordt afgesproken dat de kwestie aan de vertrouwenspersoon wordt overgedragen.

Wie stelt de vertrouwenspersoon aan?

De kerkenraad is verantwoordelijk voor de veiligheid in de gemeente. Vanuit die verantwoordelijkheid heeft de kerkenraad interne vertrouwenspersonen aangesteld. Ook heeft de kerkenraad de hieronder vermelde instructie voor de vertrouwenspersonen vastgesteld waarin onder andere staat wat hun belangrijkste taken zijn.

Profielschets

Niet iedereen is geschikt voor de functie van vertrouwenspersoon. Om bij een ontstane vacature te zoeken naar geschikte personen heeft de kerkenraad een profielschets voor vertrouwenspersonen opgesteld.

Positie van de vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersoon is een vrouw of man met een onafhankelijke neutrale positie die het vertrouwen geniet van zowel kerkleden als de kerkenraad. De vertrouwenspersoon vervult geen ambt binnen de kerk, zoals ouderling, diaken of predikant. Op die manier is de vertrouwenspersoon ook onafhankelijk van de kerkenraad. De vertrouwenspersoon biedt een luisterend oor en geeft informatie over de stappen die gezet kunnen worden. De vertrouwenspersoon heeft een geheimhoudingsplicht en hij of zij hecht grote waarde aan het waarborgen daarvan.

Bereikbaarheid van de vertrouwenspersoon

In de colofon van de kerkbode en op de internetpagina van de gemeente staan de contactgegevens van de vertrouwenspersoon vermeld. De internetpagina geeft tevens een korte beschrijving van de rol en de positie van de vertrouwenspersoon.

Taken van de vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersoon in de kerk heeft in eerste instantie taken die liggen op het gebied van veiligheid in de kerk. Zij of hij adviseert de melder over eventuele vervolgstappen. Indien gewenst begeleidt zij of hij de melder daarbij mits het de neutraliteit van de vertrouwenspersoon niet schaadt. Ook kunnen gemeentelieden bij de vertrouwenspersoon terecht als zij zich zorgen maken over mogelijk onveilige situaties.

Het is goed om de taak van een vertrouwenspersoon af te bakenen. Niet elke situatie is op voorhand op papier te omschrijven, maar deze afbakening is wel bedoeld om zoveel mogelijk duidelijkheid te scheppen. De kerkenraad heeft deze afbakening vastgelegd in een overzicht gemaakt van taken en 'niet-taken' van de vertrouwenspersoon.

Instructie interne vertrouwenspersoon

Vanuit zijn verantwoordelijkheid voor de veiligheid in de kerk benoemt de kerkenraad – na overleg met de betrokkenen – bij voorkeur minimaal twee gemeenteleden tot vertrouwenspersoon. Bij gebrek aan kandidaten kan ook een lid van een naburige gemeente worden benoemd. De benoeming geldt voor een periode van 3 jaren. Herbenoeming is mogelijk. Zowel de vertrouwenspersoon als de kerkenraad kan de benoeming tussentijds beëindigen.

Taken Interne Vertrouwenspersoon

Het takenpakket van de vertrouwenspersoon is tweeërlei:

- A. Preventie
- B. Aanspreekpunt bij meldingen

Taak A: Preventie

De vertrouwenspersoon stimuleert en ontwikkelt, in overleg met de kerkenraad, initiatieven die gericht zijn op preventie van het plegen of ondergaan van seksueel misbruik of ander ongewenst gedrag binnen de gemeente. De vertrouwenspersoon kan daarbij gebruikmaken van het *Stappenplan Een Veilige Kerk*.

Taak B: Aanspreekpunt bij meldingen

- 1) De vertrouwenspersoon kan benaderd worden door leden van onze gemeente. Het betreffende gemeentelid bepaalt zelf of zij/hij een melding bij een vertrouwenspersoon wil doen of bij een ouderling of de predikant.
- 2) De vertrouwenspersoon is neutraal, gaat vertrouwelijk om met de in vertrouwen verstrekte informatie en werkt volledig zelfstandig. Wel is de vertrouwenspersoon vrij om advies in te winnen van of overleg te plegen met deskundigen of andere vertrouwenspersonen binnen de gemeente.
Bij een dreigende belangenverstremming zal de vertrouwenspersoon doorverwijzen naar een andere vertrouwenspersoon binnen de gemeente.
- 3) De vertrouwenspersoon verzorgt de eerste opvang bij meldingen die betrekking hebben op vermoedens van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag door personen die binnen de gemeente een functie bekleden of bekleed hebben en tijdens het uitoefenen van deze functie zich daaraan schuldig zouden maken of hebben gemaakt.
- 4) De taak van een vertrouwenspersoon is om mensen met een melding eerste opvang te verlenen. De taak van de vertrouwenspersoon ligt niet op het gebied van pastoraat, hulpverlening, rechtsbijstand of arbitrage. De vertrouwenspersoon is verplicht de door de melder toevertrouwde informatie vertrouwelijk te behandelen. De vertrouwenspersoon kan – buiten wat hierboven onder 2) staat – niets doen zonder de melder hiervan op de hoogte te brengen.
- 5) De vertrouwenspersoon vormt zich in het kader van de eerste opvang een beeld van de inhoud van de melding. In overleg met de melder wordt getracht de aard, ernst en omvang van de melding vast te stellen. Vervolgens adviseert de vertrouwenspersoon, zo nodig na advies te hebben ingewonnen van de andere vertrouwenspersonen binnen de gemeente en / of het Meldpunt Seksueel Misbruik in Pastorale Relaties (SMPR) over een eventueel vervolgtraject. Dat vervolg kan onder meer bestaan uit één van de volgende stappen of een combinatie daarvan:
 - a) verder contact opnemen met het SMPR;
 - b) het aan de orde stellen van de melding bij de wijkouderling, predikant, kerkenraad (eventueel het moderamen) of een andere instantie binnen de gemeente;
 - c) het voorlichten van de melder inzake mogelijke verdere stappen, bijv. het indienen van een klacht bij de klachtencommissie seksueel misbruik of contact op te nemen met Slachtofferhulp Nederland voor begeleiding bij het doen van aangifte bij de politie.
- 6) Bij het nemen van genoemde stappen kan de vertrouwenspersoon - wanneer de melder daarom vraagt - besluiten de melder bij te staan, bijv. bij het leggen van een eerste contact of het voeren van een eerste gesprek. De vertrouwenspersoon is daartoe niet verplicht. Wanneer de vertrouwenspersoon de melder daarin bijstaat dient de vertrouwenspersoon voorafgaand aan een eerste contact of (inhoudelijk) gesprek, bij de gesprekspartner de positie van onafhankelijk en onpartijdig vertrouwenspersoon toe te lichten.

- 7) Wanneer de vertrouwenspersoon van oordeel is dat verdere gesprekken met de melder niet zinvol of ongewenst zijn, heeft de vertrouwenspersoon het recht om na overleg met de andere vertrouwenspersonen binnen de gemeente eenzijdig te besluiten tot het beëindigen van de gesprekken. De vertrouwenspersoon deelt deze beslissing met redenen omkleed schriftelijk aan de melder mee.

Relatie kerkenraad

De vertrouwenspersoon brengt eenmaal per jaar van de werkzaamheden mondeling verslag uit aan de kerkenraad. In dit verslag worden geen inhoudelijke mededelingen gedaan en dus ook geen gegevens over personen verstrekt. Er wordt alleen vermeld of en, zo ja, door hoeveel gemeenteleden de vertrouwenspersoon is benaderd en hoeveel gesprekken er zijn gevoerd. De vertrouwenspersoon brengt eveneens verslag uit van de door haar / hem op verzoek van de kerkenraad ondernomen stappen op het gebied van preventie.

Faciliteiten

De vertrouwenspersoon mag cursussen en seminars volgen, vergaderingen bijwonen en literatuur aanschaffen als dat van belang is voor de uitoefening van de functie. Dat gebeurt in overleg met de kerkenraad zodra daar kosten voor de gemeente aan zijn verbonden.

Aanstellingsbrief

De vertrouwenspersonen krijgen van hun aanstelling een schriftelijke bevestiging, waarin o.m. staat vermeld dat deze instructie voor hen van toepassing is.

Profielschets van de vertrouwenspersoon

Kennis en vaardigheden

- HBO of WO werk- en denkniveau.
- Professionele gespreksvaardigheden.
- In staat tot geheimhouding.
- In staat te bepalen wanneer de grenzen van de eigen taak bereikt zijn en kunnen doorverwijzen.
- Communicatief vaardig.
- Aantoonbare kennis van de problematiek van machtsmisbruik (na volgen van scholing).
- Kennis van de sociale kaart, waaronder het kerkelijk meldpunt misbruik van de eigen gemeente, Veilig Thuis, procedure bij de politie.
- Kennis van de kerk (cultuur en structuur).

Persoonlijke kenmerken

- Integere en evenwichtige persoonlijkheid.
- Luisterende en respectvolle houding.
- Empathisch vermogen.
- Betrouwbaar.
- Onbevooroordeeld, open en neutraal.
- Inzicht in eigen handelen en reflectief.
- Kan flexibel inspelen op wisselende situaties.
- Grenzen kunnen stellen aan wat een ander mag verwachten en verwachtingen kunnen managen.
- Lid van de plaatselijke gemeente of naburige gemeente.

NB 1: De vertrouwenspersoon opereert in opdracht van de kerkenraad maar niet namens de kerkenraad. Zij / hij heeft een onafhankelijke positie.

NB 2: Het verdient de voorkeur om minimaal een man en een vrouw aan te stellen als vertrouwenspersoon.

Taken en niet-taken van de vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersoon heeft een aantal taken, maar evengoed een aantal 'niet-taken'.

Taken van de vertrouwenspersoon

Hoofdtaken van een vertrouwenspersoon:

- Opvang en begeleiding: de vertrouwenspersoon functioneert als aanspreekpunt voor melders. In overleg en eventueel onder advisering van het SMPR kan de vertrouwenspersoon de melder gedurende het trajectbegeleiding bieden.
- Adviseren: de vertrouwenspersoon kan een melder over een eventueel vervolgtraject adviseren.
- Signaleren: de vertrouwenspersoon geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de kerkenraad rondom gesignaleerde knelpunten en preventieactiviteiten.
- Informeren: de vertrouwenspersoon heeft jaarlijks overleg met de kerkenraad en legt daarbij verantwoording af over de uitoefening van haar of zijn functie.
- Op verzoek van de kerkenraad kan de vertrouwenspersoon voorlichting geven op terrein van veiligheid in de gemeente.

'Niet-taken' van de vertrouwenspersoon

Wat doet een vertrouwenspersoon niet?

- Doet niet aan waarheidsvinding.
- Gaat zelf niet op onderzoek uit.
- Is niet de oplosser van het probleem.
- Is geen mediator.
- Is geen therapeut, pastorale medewerker, geen arts, psycholoog, advocaat en geen rechercheur.¹
- Is niet het aanspreekpunt voor 'gewone' kerkelijke conflicten.

¹ De kerkenraad kan natuurlijk wel een vertrouwenspersoon aanstellen die in het dagelijks leven bijvoorbeeld arts of psycholoog is. De kennis en kunde die de vertrouwenspersoon als professional heeft maakt haar of hem ook juist geschikt voor een functie als vertrouwenspersoon. Met deze zin is echter bedoeld dat een vertrouwenspersoon die bijvoorbeeld ook arts of psycholoog is de functie als vertrouwenspersoon niet in die hoedanigheid uitoefent. Anders gezegd: als de vertrouwenspersoon als zodanig is ingeschakeld, dan doet zij of hij dat ook alleen als vertrouwenspersoon en niet (tevens) als bijvoorbeeld arts of psycholoog.